

Gudstjeneste i Skævinge & Lille Lyngby Kirke

den 30. august 2015

Kirkedag: 13.s.e.Trin/A

Tekst: Luk 10,23-37

Salmer:

SK: 754 * 370 * 488 * 164,4 * 697

LL: 754 * 447 * 674,1-2+7 * 370 * 488 * 164,4 * 697

Det hænder, at der, som i dagens evangelium, er en situation vi kan kalde for et moralsk dilemma. Det hænder også, at dette dilemma rammer lige plet ind i en dagligdags situation for en eller flere af os, og vi føler, at situationen også er vores dagligdags problematikker. Og det hænder, at vi nogle gange rammes af dilemmaet på en sådan måde, at vi kan bryste os af, at det løste vi jo faktisk selv meget godt; mens vi andre gange må bukke nakken lidt og se os selv komme til kort i situationen.

Lad os lige holde lidt fast i det med det moralske dilemma. For der vil være mennesker, der ser et sådant i dagens fortælling om den barmhjertige samaritaner og buddet om at elske sin næste. Så handler det om næstekærlighed, og om den fremmede. Og så ringer alle klokker, og der er gevinst på alle hylder. Der blev ramt plet. Jesu fortælling rammer jo lige ned i vores hverdag. Ja, måske ikke i vores konkrete hverdag, men i vort samfunds hverdag, i vor verdens hverdag, hvor ingen jo kan sige sig fri for på en eller anden måde at være nød til at forholde sig til hjælp/næstekærlighed og den fremmede. For de fremmede og hjælpe-trængende mennesker fylder mere og mere i mediebilledet og gadebilledet for rigtig mange af os. Og hvordan er det lige med det? Og der er mange mennesker, der føler det som et kristeligt-moralsk dilemma, for på den ene side

er der næstekærlighedsbuddet og på den anden side muligheden eller mangel på samme for at yde hjælp.

Når man læser denne fortælling af Jesus som en fortælling om et moralsk dilemma, så vil det være nærliggende at se fortællingen som en kommentar til flygtninge/indvandreproblematikken, og måden fortællingen vil blive brugt på i denne sammenhæng vil sandsynligvis afhænge af, hvor man står i det politiske billede og hvilket syn man har på mennesket. Og det er en sådan måde at læse fortællingen på, der ligger til grund for, at nogle finder på i denne sammenhæng at tale om Danmark som et kristent land, fordi vi blandt andet bygger på de moralbegreber, vi kan udlede af fortællingen om den barmhjertige samaritaner. Og som sådan tør jeg vædde min gamle hat på, at denne fortælling vil blive læst og forkyndt mange steder i dag. Nogle vil bruge den til at slå andre oven i hovedet; nogle vil bruge den til at fremkalde dårlig samvittighed hos den enkelte og i vort samfund, og andre vil forsøge at give os gode samvittigheder, fordi der jo er forskel på den enkeltes dilemma og verdenssamfundets dilemma.

Når fortællingen i det hele taget rører ved os, tror jeg, det skyldes ét bestemt ord i den skriftkloges spørgsmål til Jesus: ordet 'gøre' i hans spørgsmål: Hvad skal jeg *gøre* for at arve evigt liv?

'Gøre'. Det er et pragtfuldt ord. Og det har nogle helt fantastiske konsekvenser. Vi elsker at 'gøre' noget. Fordi det giver god samvittighed! Derfor forventes det også, at personen, der ringer på vores dør med indsamlingsbøssen i hånden fra Dansk Røde Kors, Dansk flygtningehjælp, Folkekirken, Nødhjælp eller lignende har et kæmpe smil og er overstrømmende taknemmelig for den 20 kr. vi putter i bøtten, inden vi går ud af vores millionvilla og kører væk i en af vore

biler med sindssyg god samvittighed, for nu har vi også gjort noget for at gøre en forskel på verden. Men selv om vi nøjes med at læse fortællingen som en moralfortælling, så kan det ikke undgås, at vi støder os på den, selv om vi har gjort noget. For moralen er ikke, at vi skal give i det at elske næsten, hvad vi synes, eller hvad vi kan undvære; men hvad næsten har behov for. Ved sidste sogneindsamling for Folkekirken Nødhjælp blev der samlet 14 mio. kr. ind, og de skal nok få ben at gå på og gøre gavn. 14 mio = ca. 2,30 kr/borger.

Men selvfølgelig – mange hjælper også så mange andre steder. Den gode samvittighed er intakt. Men det rækker ikke ved dilemmaet i fortællingen. Du skal gøre det, næsten har behov for. Og når det er den fremmede, der kommer ind i billedet i fortællingen, er budskabet: Sæt dig ud over dine fordomme, sæt dig ud over dine moralske eller politisk korrekte synspunkter, og elsk og hjælp det menneske, der har din kærlighed og hjælp behov til hver en tid; elsk og hjælp med det nødvendige. Sæt dig ud over dig selv og gør dig til næste for den anden uanset hvem det måtte være og hvad situationen er; en stakkels stofmisbruger er også en fremmede i denne sammenhæng – for det er kærlighedens væsen, og kærligheden kan aldrig gøre andet end det nødvendige. Og kærligheden vil gerne *gøre* det nødvendige. Det er selvkærligheden, der gør det moralsk rigtige og det undværlige.

Der er et kæmpe paradoks indbygget i fortællingen af Jesus, fordi den ikke kun er en moralfortælling og en moralsk opsang til at være næste. Paradokset kommer derved, at fortællingens egentlige ramme og dilemmaet kobles sammen.

Udgangspunktet er egentlig ikke en definition af næstebegrebet eller næstekærligheden. Nøjes vi med at læse fortællingen således, så bruger vi fortællingen til noget, den ikke i sig selv

har som sigte. Udgangspunktet er at få del i det evige liv. Få del i Guds herlighed. Gøre det nødvendige, for at kunne leve i vished om, at når man dør, så kommer man hjem til Gud. Igen kan vi rigtig godt lide ordet 'gøre'. Det giver god samvittighed og ro i sindet. Så behøver vi ikke være i tvivl om Guds godhed, for Gud lønner jo det menneske, der gør godt. Dét ligger i den skriftkloges hensigt, at retfærdiggøre sig selv og stive samvittigheden og selvforherligelsen af.

Problemet er, som Paulus utvetydigt udtrykker det, at ingen får del i Guds velsignelse og herlighed ved at gøre gode gerninger. Men kravet er der alligevel! Og det kan meget vel tænkes, at vi mødes af nøden på vor vej, og nøden er så stor, at vi ganske enkelt ikke kan afhjælpe den; men kravet er der alligevel! Og – ingen kommer ind i Himlen ved at gøre de kristeligt-moralske rigtige gerninger. Alligevel skal de gøres – med Himlen for øje.

Og vi går helt galt i byen i forståelsen af Guds retfærdighed og forståelsen af hele situationen i evangeliet, hvis ikke vi også har Himlen for øje. Isoleret set – som moralfortælling – ender det nemlig med det, som den skriftkloge jo i anden omgang er ude efter, nemlig retfærdiggørelse af sig selv. Det ender i selvforherligelse: Se, hvor er jeg god! Det ender i, at vi definerer og afgrænser nøden og hjælpen efter hvad vi synes. Og der kan være mange forskellige parametre til grund for hvad vi synes. Skal vi endelig i denne sammenhæng inddrage flygtningeproblematikken i Europa, så spænder parametrene blandt mennesker jo fra, at mennesker synes, at flygtningene er ofre og sårede/syge til bekvemmelighedsflygtninge, der blot drage nytte af situationen og i stedet burde blive hjemme og kæmpe for fred og tålelige forhold i deres eget land. Jeg skal ikke her tage stilling til, hvilken af disse yderligheder, der er rigtig eller forkert; men jeg vil med disse blot påpege, at i selvforherligelsens og den gode samvittigheds navn ved at gøre

noget, dér spænder opfattelserne meget vidt for, hvad der skal gøres.

Men disse yderligheder er ikke, når vi taler om kærlighed i himmelsk lys. For kærlighed ser ikke, hvad jeg synes eller hvad jeg kan klare. Kærlighed ser, hvad der behøves. Kærlighed ser ikke mig, men den nødlidende, næsten.

Sådan er kærligheden, for sådan er Gud. Derfor skal vi have Himlen for øje.

Alt det her viser også, hvor absurd, paradoksalt og problematisk det bliver, når vi spørger, hvad 'jeg' skal gøre. Så er vi allerede inde i en afgrænsning. Og det værste er, at vi afgrænser os selv fra det væsentligste. Problemet forårsages nemlig af, at vi adskiller fortællingen fra fortælleren. Vi udleder en gerningsretfærdighed, en kristelig-gøre-moral, og tager ikke højde for, hvad Jesus gør. Sagt helt firkantet: det går galt, når vi adskiller, afgrænser, os selv og vore liv fra Jesus.

Vi har ikke del i det evige liv (Guds retfærdighed, nåde, velsignelse – hele Guds herligheds udfoldelse) med begrundelse i, hvad vi gør; men ene og alene med begrundelse i, hvad Jesus har gjort! ”Salige er de øjne, som ser det, I ser.” siger Jesus til disciplene. De ser ham og hvad han gør. Og han har *gjort* den nødvendige kærlighedsgerning for os. Som Paulus siger det, hvis vi kunne retfærdiggøre os selv, så var Jesu død til ingen nytte. Men det kan vi ikke! Derfor er hans død og hans opstandelse os til nytte. Paulus siger, hvad vi skal have fat i, nemlig at ”Guds søn elskede mig og gav sig selv hen for mig.” Jesus afgrænsede ikke sin opgave, men gav sig selv helt og fuldt, for det var nødvendigt for at opfylde Guds retfærdighed. Og det kunne han kun, fordi han på en måde var som en fremmede for os; fremmed deri, at han kunne, hvad vi

ikke kan, satte sig selv og sit eget til side helt og fuldt, fordi det havde vi brug for. Vi har brug for dén guddommelige kærlighed. Vi har brug for, at se os selv i Himlens herlighed, fordi Jesus har *gjort*, og deri skal vi *gøre* det nødvendige.

Det er egentlig helt banalt: Jeg elsker ikke min kone, for at hun skal elske mig. Men jeg elsker hende, fordi hun elsker mig. Men hvis ikke jeg lever med hende, så har kærligheden ikke noget rum fuldt at udfolde sig i. Hvis vi løsriver kærligheden fra Gud til os i Jesus fra vore liv, så har kærligheden ikke sit rum at udfoldes i, og vi ender med at have liv, der udfolder sig i moralens afgrænsning og selvforherligelse. Men tror vi, at Jesus har gjort det nødvendige for os, da er vi hele himlens herligheds rums udfoldelsesplads for Guds kærlighed til vor næste. Og kun deri kan vi opfylde kravet og leve med, at vi ikke magter det, eller mislykkes deri, for det væsentlige er ikke, hvad jeg *gør*; men at Kristus Jesus lever i os i troen på hans kærlighed. Derved bliver næsten ikke et gerningsmiddel for at opnå Guds kærlighed eller til selvforherligelse; men Guds kærlighed er – om jeg så må sige – midlet til, at næsten bliver mål for vores kærlighed. Derved herliggøres Gud, deri frelses mennesker – og det gjorde Jesus klart og saligt for de øjne, som så. Lige så vel, som det går galt, når vi løsriver fortællingen fra fortælleren, går det også galt, når vi løsriver vort liv fra livets Gud. I troen på Jesus som Guds søn kan vi se, at Jesus ikke er moralist, men vores kærlige frelser. Deri får hjertet sin hvile.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen